

وفاق برای همگرایی ملی و ارتقای رفاه اجتماعی

سیاست کانونی دولت پزشک‌یان برای جامعه امروز ایران چه دستاوردهایی داشته است؟

مهدی ذاکریان

استاد دانشگاه

در همه کشورها، وفاق و همگرایی میان نهادها و گروه‌های مختلف مدیریتی و سیاسی دارای اهمیت است. این سیاست می‌تواند مسیر توسعه، پاسخگویی به مطالبات مردم و ارتقای رفاه اجتماعی را هموار کند. از این رو، هفته دولت در ایران، فرصت مناسبی است تا بررسی کنیم که دولت پزشک‌یان در سیاست و جامعه چه مسیری را در پیش گرفته و سیاست وفاق برای امروز جامعه ایران چه دستاوردی داشته است.

سیاست وفاق؛ تمرکز بر تحول و حل مسأله

نقطه نظر دکتر مسعود پزشک‌یان در عرصه سیاست همان چیزی است که در مناظرات و پس از آن مشاهده شد؛ یعنی تمرکز بر مصالحه با جناح‌ها و گروه‌های سیاسی برای تحول و حل مسأله. و از سوی دیگر، انجام برنامه‌ای که از سوی رهبری در قالب «برنامه توسعه» به ایشان معرفی شده بود. محور اصلی اقدامات ایشان و دولت‌شان برای پیشبرد این هدف «سیاست وفاق» اعلام شد و راهی را در پیش گرفتند که در عمل به کاهش مشکلات مردم منجر نشد. اگرچه تا همگرایی میان گروه‌های مختلف و افکار متفاوت، رسیدن به هدف، دشوار و چه بسا ناممکن است. اما این موضوع باید در راستای مطالبات مردم باشد.

حال آنکه، دولت چهاردهم «وفاق» را به عنوان

یک مسیر هماهنگ‌کننده میان مدیران و

جناح‌های مختلف ایجاد کرد تا فرصتی

برای ارتقای مطالبات مردم. هماهنگی در

ساختار تصمیم‌گیری کشور بدون تأمین

خواست مردم ارزشی ندارد.

ضرورت وفاق؛ کارآمدی و پاسخگویی

قرار بود نهادی به نام «اتاق وفاق» شکل گیرد که اگر تحقق می‌یافت می‌توانست محور فعالیت آن «رفاه اسلامی مبتنی بر نظر و رأی مردم ایران» باشد. این به معنای آن است که تمامی کارگزاران، مدیران و مسئولانی که از بودجه عمومی ارتزاق می‌کنند، در برابر مردم پاسخگو باشند. مردم ایران با پرداخت مالیات، در تأمین هزینه‌های عمومی سهیم هستند ولی از منابع ملی مانند نفت، آب، گاز و معادن چندانی بهره‌مند نمی‌شوند و بخش عمده از این منابع هم، صرف حقوق و هزینه‌های دولتی می‌شود که بی‌اندازه بزرگ و بودجه‌خوار است.

مسیر همگرایی؛ از گفت‌وگو تا وحدت

پرسش اساسی دیگر این است که چرا جامعه ایران در این مقطع حساس به «سیاست وفاق با مردم» نیاز دارد. اگر بخواهیم این مفهوم را در قالب نظریه‌های روابط بین‌الملل بررسی کنیم، می‌توان گفت «همگرایی» فرآیندی است که از کاهش اختلافات و حل تدریجی اختلافات آغاز می‌شود. این فرآیند، از مخاصمه به محور درگیری، از درگیری به محور مذاکره و گفت‌وگو، از مذاکره به همکاری و از همکاری به همگرایی و نهایتاً به اتحاد و وحدت می‌رسد. تجربه تاریخی اتحادیه اروپا نمونه‌ای روشن از این مسیر است. پس از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵، اختلاف دیرینه میان آلمان و فرانسه که دو کشور در جنگ‌های جهانی قربانی یکدیگر شده بودند، ابتدا به مخاصمات منطقه‌ای، سپس به همکاری‌های محدود و در نهایت به همگرایی و «اتحادیه اروپا» انجامید. این مسیر از سال ۱۹۴۹ آغاز شد و تا سال ۲۰۲۵ ادامه یافته است. این تجربه نشان می‌دهد که وفاق و همگرایی با مسیر ملی و منطقه‌ای می‌تواند مسیر توسعه و همکاری پایدار را در طول زمان فراهم آورد. در ایران نیز اگر قرار است «سیاست وفاق» شکل گیرد، باید ابتدا مشخص شود که درگیری میان چه گروه‌ها یا نهادهایی است. مردم عموماً با یکدیگر درگیری مستقیم ندارند، بلکه دارای مطالبات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هستند. در این چهارچوب، وفاق باید نسبت به این مطالبات تعریف و اجرا شود. کارگزاران و مدیران می‌توانند با توجه به نیازهای مردم، پاسخگویی و خدمت‌گزاری به مردم را در اولویت قرار دهند و اعتماد عمومی را تقویت کنند.

چگونه می‌توان ۳۰ میلیون رأی متفاوت را مدیریت کرد؟

از منظر مدیریتی، زمانی که رئیس جمهوری اشاره می‌کند که حدود ۱۶ میلیون نفر به او رأی داده‌اند و رقیب او ۱۳ میلیون رأی کسب کرده است، فرصت مناسبی برای وفاق فراهم می‌شود. در این حالت، وفاق زمانی معنا پیدا می‌کند که به همه خواسته‌های ملی جامعه توجه شود؛ از حامیان گرفته تا مخالفان و حتی کسانی که در انتخابات مشارکت نکردند و اتفاقاً نیمی از واجدین رأی بودند. شناخت دقیق مطالبات ملی و تلاش برای پاسخگویی به آنان می‌تواند اعتماد عمومی و مشارکت اجتماعی را ارتقا دهد. به عنوان نمونه، ۱۳ میلیون رأی‌دهنده رقیب ممکن است بر ارزش‌هایی مانند دفاع ملی یا مسائل فرهنگی و مذهبی تأکید داشته باشند. ۱۶ میلیون رأی‌دهنده حامی ممکن است بر ارتباط با جهان، توسعه اقتصادی و کنترل تورم تمرکز کنند کسانی که در این انتخابات شرکت نکرده‌اند مطالبات رادیکال‌تری داشته باشند.

در این شرایط، وفاق واقعی به معنای شناسایی شاخص‌های ضروری قاطبه مردم ایران و برنامه‌ریزی برای پاسخگویی متوازن به آنها است. برای نمونه، اگر بر اصلاح اقتصادی و مقابله با فساد تمرکز دارند، اقدامات مرتبط باید مد نظر قرار گیرد. اگر بر روابط بین‌الملل تأکید دارند، بهبود دیپلماسی و همکاری‌های بین‌المللی اهمیت پیدا می‌کند. اگر بر ارزش‌های فرهنگی و مذهبی تأکید می‌کنند، سیاست‌ها می‌توانند به تقویت باورهای جامعه کمک کنند و موجب تعامل سازنده و مشارکت فعال مردم شوند. و در چنین تعاملاتی است که می‌توانیم مدعی شویم سیاست وفاق به مرحله اجرا درآمده است و کارآمدی‌اش به اثبات رسیده است. این نگاه موجب می‌شود سیاست وفاق به معنای واقعی خود تحقق پیدا کند و زمینه‌ای برای همکاری میان ملت با دولت باشد و پاسخگویی متوازن به مطالبات مختلف مردم فراهم شود.

اگر
پزشک‌یان
نبود

برند
کلی

شهرتور
۱۴۰۴
هفته دولت
ویرانه‌نامه